

Organisering og samhandling:

Hvorfor trenger vi hospice i Norge?

«Å krysse grenser», Bergen 15.sept 2010

Hospiceforum Norge

Astrid Rønsen,
leder i Hospiceforum Norge

Tingenes tilstand i Norge 2010: Gode på livskvalitet, dårlige på «døds-kvalitet» på «døds-kvalitet»

Norge skiller seg ut på to områder

«Best» på:

Cost of

End-of-life care

(1/40)

Dårligere på:

Availability of

End-Of-Life care

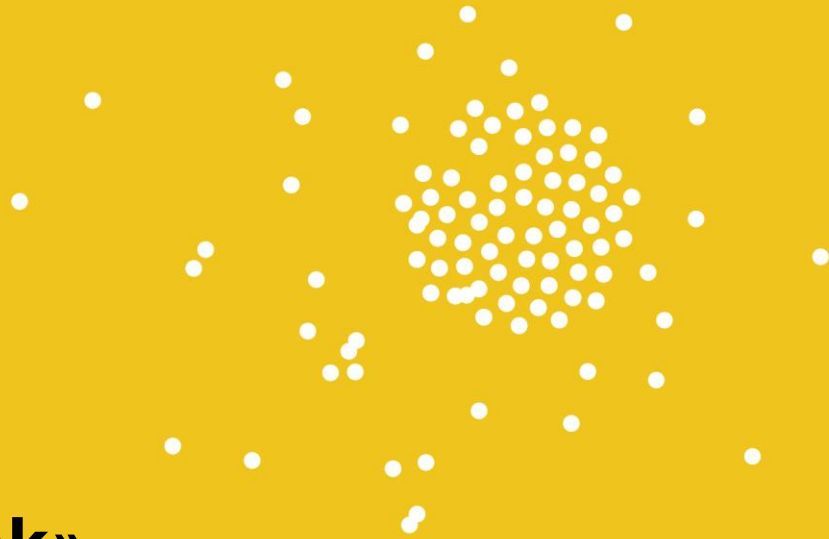
(20/40)

Hva har Norge lykket med?

- Kompetanse- egne utdanningsprogram
- Utvikling av lindrende behandling som fagfelt
- Utvikling av overordnede strategier

- **Hva mangler?**
- Bedre integrering av tilbudet
- Større bredde i tilbud som ...

Hospice som tjenestetilbud

«The missing link»

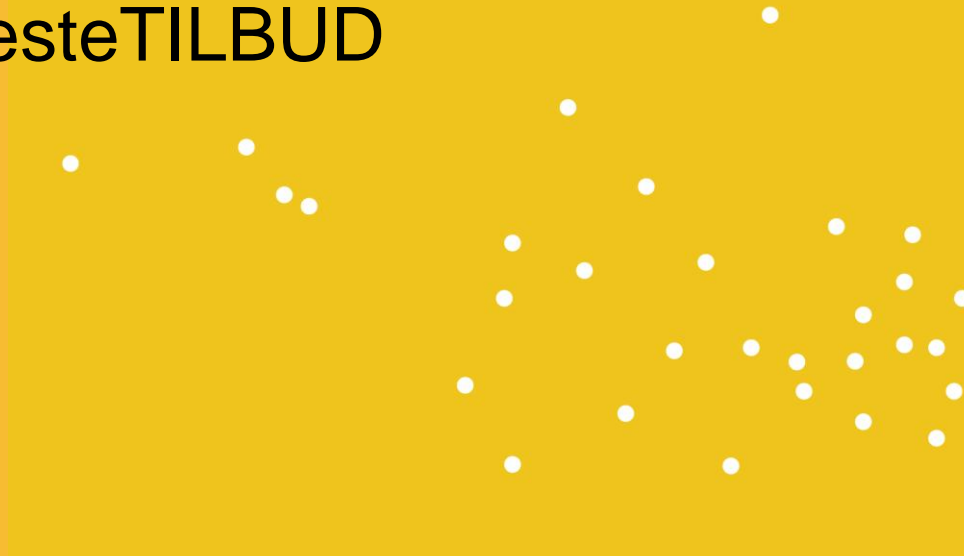
Per Engstrand, tidl. SLB, Ullevål Universitetssykehus

Hospice:

En behandlings- og omsorgsFILOSOFI

... og ...

Et tjenesteTILBUD

«Hospice er et sted hvor filosofien blir virkeliggjort»

(TK Lang, Hospice Austjord 2009)

Hospice som begrep i Norge: Hva har skjedd?

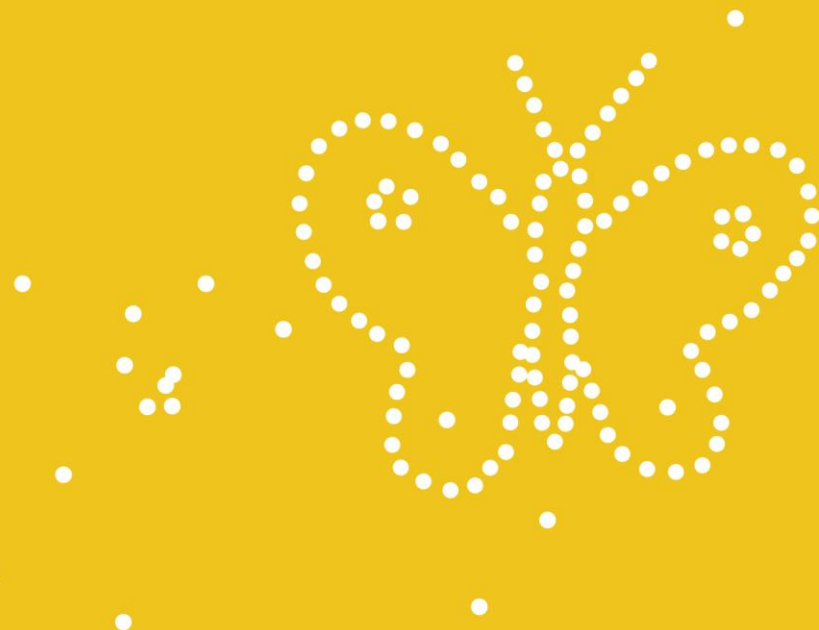
- NOU 1984: Hospicebevegelsen som inspirasjon
- NOU 1999: Fra Hospice til Palliativ terminologi
- 2004: Standard for PALLIASJON

Noen myter som har festet seg

«Særomsorg» versus
integreert tilbud

Vitenskaplig praksis versus
gammel hospiceideologi

Offentlig helseorganisering
versus frittstående hospice

Hva er «særomsorg»?

«Særomsorg» kan bety iverksetting av særlig ordninger som tilgodeser bestemte grupper i samfunnet, og som på vesentlige punkter atskiller seg fra generelle ordninger. Med særomsorg menes også at det bygges opp et eget forvaltningsapparat som ivaretar oppgaver som ellers er lagt til de ordinære organer. Argumenter som kan anføres for ordninger med særomsorg er **utvikling av treffsikre tiltak, tilstrekkelig vektlegging av faglige hensyn, effektivitet og målrettede prioriteringer**. På den annen side kan særomsorg for ulike grupper føre til et komplisert og uoversiktlig system, det kan oppfattes som urettferdig av andre som ikke omfattes av ordningen og det kan forårsake stigmatisering.

«Særomsorg» versus integreert tilbud

➤ **Spørsmål:** Er palliative/lindrende enheter mindre «særomsorg» enn hospice?

✓ **Svar:** I forhold til definisjonen: NEI

Vitenskaplig praksis versus gammel hospice-ideologi

- Hospice som verdigrunnlag akseptert
- Hvorfor fjerne hospice som begrep som uttrykker dette verdigrunnlaget i praksis?
- Et skifte i offentlige dokumenter i 1999

NOU 1999: Livshjelp

«Begrepet hospice har også vært benyttet som et samlebegrep for den grunnleggende filosofi som bør være retningsgivende for behandling, pleie og omsorg for alvorlig syke og døende mennesker, dvs tilbud som retter seg mot pasientens fysiske, psykiske, sosiale og åndelig/eksistensielle behov.»

NOU 1999: Livshjelp

- VIDERE STÅR DET:
- «På 1990-tallet er begrepet hospice i økende grad blitt erstattet med begreper som lindrende behandling, palliativ medisin, hospice-medisin, terminal pleie. Hensikten er å få tydeliggjort behovet for en best mulig behandling, pleie og omsorg i livets slutfase. **En hovedintensjon med å erstatte hospice-begrepet med nevnte begreper, er å vektlegge moderne, medisinske behandlingsprinsipper og vitenskapsbasert behandling** i kombinasjon med de verdier som ligger i hospice-filosofien.»

Vitenskaplig faglighet versus gammel hospiceidealisme

➤ **Spørsmål:** Hvor er det saklige argumentet for konstruksjonen av motsetning mellom evidensbasert praksis og hospice?

✓ **Svar:** Det finnes ikke! Vitenskaplig praksis er en selvfølgelig del av hospicetilbudet

Uttalelser fra debatter om Hospice i Stortinget:

- «Verdighet og god lindring er målet, og etter vår mening skal det skje i offentlig regi.»

Uttalelser fra regjeringspartiene ved behandling

- Innst. S. nr. 224 (2008-09)
- Innst. S. 150 (2009-10)

- «Legeforeningen var 24.3. 2009 på åpen høring i Stortinget om etablering av hospice. Legeforeningen er opptatt av den palliative behandling og lindring som en særlig viktig del av helse- og omsorgstjenesten og at denne delen av helsetjenesten må forbedres, men går imot at det skal legges til rette for frivillige/private etableringer av hospice.»

- http://www.tidsskriftet.no/?seks_id=1831939

Offentlig helseorganisering versus frittstående hospice

➤ **Spørsmål:** Er det en motsetning mellom private tiltak og offentlig organisert virksomhet?

✓ **Svar:** Nei. I alle år har det vært omfattende samarbeid mellom ideelle, humanitære stiftelser og organisasjoner og politiske myndigheter om drift av alle slags institusjoner og prosjekter, integrert i offentlige helse- og sosialplaner.

Hospiceforum Norge mener:

Integrert samarbeid mellom offentlige helsemyndigheter og frittstående, ideelle virksomheter gir det optimale resultat, der en sikrer offentlig politisk styring og utnyttelse av ideologisk og frivillig potensiale i organisasjoner og stiftelser.

Samhandlingsreformen:

«Departementet mener at det i arbeidet med samhandlingsreformen bør settes et særskilt fokus på frivillige organisasjoners rolle og hva som er aktuelle samarbeids-områder og samarbeidsmønstre mellom det offentlige og organisasjonene.»

St.meld. 47 (2008-2009) *Samhandlingsreformen:
Rett behandling –på rett sted- til rett tid*

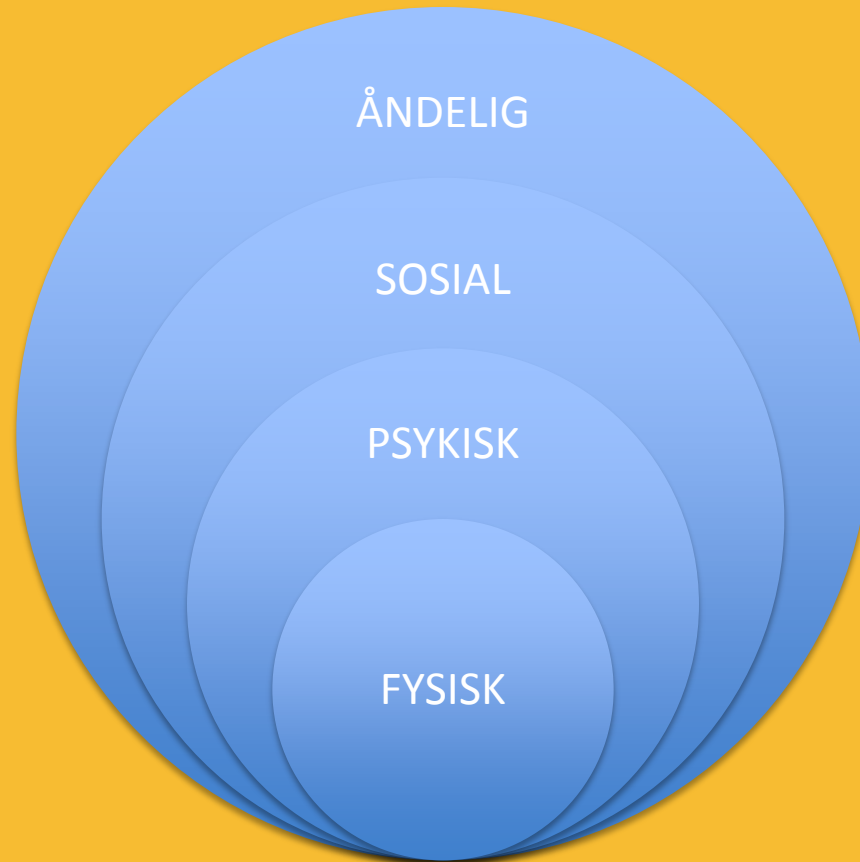
Hospice som tjenestetilbud: Hva har skjedd i Norge?

- Navnet *Sunniva Hospice* ble endret til *Klinikk for lindrende behandling*
... hvorfor det?
- Lovisenberg Hospice sammen navn etter 15 år
- Hospice Sangen, Hospice Stabekk, Hospice Austjord m.fl. ble etablert (i den perioden hvor hospice ble fjernet fra offentlige dokumenter)
- Recedo Stiftelsens Hospice, Hospice Nord m.fl jobber for å bli etablert

Hvorfor trenger vi hospice?

- **Som ideologi:** Noen miljøer trenger å holde ideene oppe!
- **Som tjenestetilbud:** For pasienter og familier som trenger noe som sykehus og sykehjem ikke kan tilby av faglig eller eksistensiell art.
- **Folkelig engasjement:** Hospice er mer enn en helsetjeneste!

HOSPICE-filosofi: Mennesket en helhet

«Hospice-filosofien bygger på tverrfaglig kompetanse, hvor praksis baserer seg på vitenskapelig palliativ kunnskap. Ved et hospice spiller profesjonelle på lag med frivillige.»

Hospiceforum Norge

HOSPICE-filosofi: Mennesket lever i en sammenheng

«Det handler ikke om å avslutte et liv- Det handler om å fullføre et!»

Hospiceforum Norge

HOSPICE-filosofi: Støtte gjennom sorgen en del av helheten.

«Hvordan mennesker dør,
forblir som viktige minner hos
dem som lever videre»

Cicely Saunders

Døden som en del av livet

«Siste del av livet bør ikke være styrt av en galopp etter nye muligheter for livsforlengelse»

Per Fugelli,
(Aftenposten, 08.06.10)

Er tiden nå inne for:

- **Samarbeid?**
 - Kanskje: det kommer bl.a. an på fagmiljøets ønske og evne til å verdsette forskjellighet.
- **Utprøving av nye løsninger?**
 - JA: samfunnet etterspør nye modeller
- **Igjen å snakke om døden som en viktig hendelse i alle menneskers liv?**
 - JA: Samfunnet trenger en revitalisering av en humanistisk bevegelse som hospice representerer.

Hospice igjen på kartet:

«Det er viktig at det finnes gode tilbud når det gjelder palliativ pleie og **hospice**.

Tilbudene skal inngå som en integrert og naturlig del av spesialisthelsetjenesten og kommunens samlede helse- og omsorgstilbud»

2010)

(HODs oppdragsdokument til regionale HF

Nå er det muligheter til å skape noe til pasientene og familienes beste.

Hospiceforum Norge

... ønsker å bidra med vårt!

www.hospiceforum.no